

ŠTATELJI! Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, če Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja je list Vaše sodne imeti naročnino plačano.

GLAS NARODA

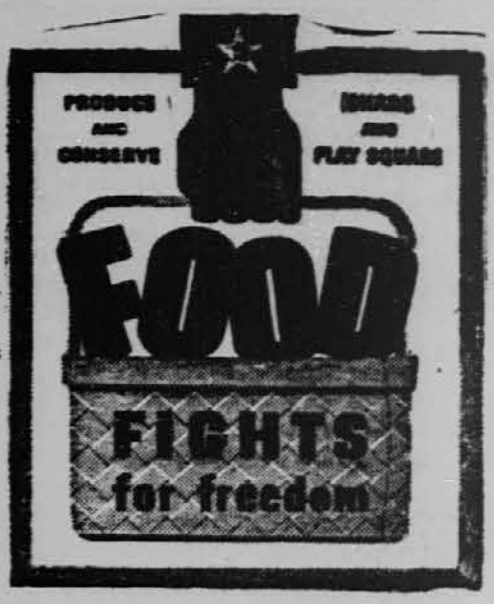
List slovenskih delavcev v Ameriki

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 98 — Štev. 98

LIL — LETNIK LII

NEW YORK, THURSDAY, MAY 18, 1944 — ČETRTAK, 18. MAJA, 1944

BOJI OB HITLERJEVI ČRTI

Amerikanci in Francozi so vdarili čez zadnje razbite utrbe Gustavove črte in dospeli do Hitlerjeve črte, ki je še edina utrjena črta južno od Anzia, Angleži in Poljaki pa so že skoro obkolili Cassino.

Po tridnevem odmoru so včeraj Poljaki zopet vdarili od vzhoda na severni strani Cassina, Angleži pa so vdarili na južni strani in obe armadi sta onstran Cassina oddaljeni samo še dve milj. Kadar se armadi združita, bo Cassino popolnoma obkrojen in mesto bo po več kot trimesečnih krvavih bojih prišlo v zavezniške roke.

Angleška osma armada, ki prodira po dolini Liri, je zavzela Pignataro, štiri milje jugozapadno od Cassina, se je združila s francosko armado, ki je vdrla v dolino od San Giorgio in obe armadi sta pričeli napadati Hitlerjevo utrjeno črto. Gustavova črta je bila zavzeta v manj kot šestih dneh v zmagoviti ofenzivi, v kateri so Amerikanci in Francozi napredovali skoro 12 milj. Divizija generala Geoffrey Keyesa, ki pripada peti armadi generala Clarka, je zavzela pristanišče Scauri ob Tirenem morju in Castellonoro, nato pa je vdarila proti severozapadu in zasedla 4500 čevljev visoki Monte San Michele Archangelo, kjer se konča Gustavova črta in se prične Hitlerjeva črta.

Monte San Michele Archangelo je tri milje severozapadno od Castellonoro in pet milj jugozapadno od Spigna, ki je v ameriških rokah.

Drugi ameriški oddelek, ki z močno tančeno podporo prodira ob obrežni cesti od Scaurija proti Formiji, je brez kakšnega odpora dosegel v neko neimenovano mesto, toda pozneje ga je vstavil močan sovražni artilerijski ogenj. Amerikanci so oddaljeni še tri milje od Formije, ki je važno pristanišče, skozi katero dobiva Hitlerjeva črta svoje zaloge.

Šest milj severno od Monte San Michele Archangelo je francoska armada generala Alphonse Juina dospela na vrh 2800 čevljev visokega Monte D'Oro, ki obkrožuje križišče cest Esperije. Tudi Francozi so dospeli na cesto, ki pelje okoli gore v Esperijo, ko so napredovali tri milje od San Giorgio. Nek drug francoski oddelek, ki je prodiral od Ausonije proti zapadu, je zavzel Monte Chiavica in druge vrhove v bližini.

V dolini Liri, južno od Cassina je osma armada skoro popolnoma očistila prvotno nemško črto ob vhodu v dolino, ter je potisnila svoje mostišče čez Rapido tri milje.

Južni breg Liri doline je v zavezniških rokah do Pignataro, toda nemški padalci se skupno z oklopnici grenadirji na drugi strani reke trdno drže, da drže odprto dolino proti Cassinu.

Angleži so zasedli celo Cassino-San Giorgio cesto čez dolino ter se bližajo Via Casilina v namenu, da odrežejo Cassino in ga prisilijo k predaji.

Nemci bodo najbrže trdovratno držali Monte Cassino in Monte Cairo za razvalinami Cassina. Od Monte Cairo tečejo utrbe Hitlerjeve črte skozi Piedimonte, 5 milj zapadno od Cassina, nato šest milj jugozapadno od Pontecorvo in od tam po visokih gorah do Tirenkega morja.

“Vojna traja 13 let, ne pa 5”

Tako trdi b'vši kitajski zasnopnik pri vladi republike Nicaragua.

Bivši zastopnik Kitajske pri vladni republike Nicaragua, Tennyson Po-hsun Chang, je povodno slavnosti, katero so priredili 10 t. m. mesčani v Wood Ridge, N. J., njemu v počast, podal zgorajšnjo izjavo. V svojem govoru je povdarjal, da bi se dalo sedanjo svetovno vojno povsem lahko preprečiti, ako bi se Anglija in Zed. države zavedale, da vojna ni nikdar kaka lokalna, tem več vsestranska zadeva.

Vojna se namreč ni pričela, tako je tedand naš državni tajnik Henry Stimson, svari našo vladno, ko je izjavil, da ako se agresivnost Japonske takoj ne ustavi, potem bodo tudi drugi države sledile japonskemu vzgledu. Toda njegovega svari ni nihče uvaževal — dokler ni Pearl Harbor vzdrnil Zedinjene države. In ker se tudi Anglija ni zmenila za izredno trpljenje Kitajcev vsled vpada Japonec v njihovo ozemlje, je potem ona ista Anglija bila prisiljena krvaveti na Daljnem Istoku vsled agresivnosti Nipona.

Tudi je dejal, da z ozirom na zgoraj omenjena dejstva, mora vsaka država razumeti problem vseh narodov na svetu ter z njimi sočustvovati, ako človeštvo v resnici želi preprečiti tretjo svetovno vojno.

CIO ZA ČETRTI TERMIN

Dve močni skupini CIO, ki imata pet milijonov članov, sta se izjavili, da podpirati predsednika Roosevelta za četrti predsedniški termin. Na svojem zborovanju v Chicagu sta se ujednili Political Action Committee in Amalgamated Clothing Workers of America izrekla, da podpirata predsednika, ako bo nastopil kot predsedniški kandidat za četrti termin.

Ko je bil na zborovanju stavljen tozadevni predlog, je nastalo glasno odobravanje in ploskanje, ki je trajalo deset minut. Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, da naj predsednik kandidira pri tetašnjih volitvah.

Iz Jugoslavije

Albanci pristopajo k partizanom

Odkar so Italijani leta 1939 zasedli Albanijo, so se Albanci po gorah vedno upirali fašistični vladi. Sedaj pa so se uporniki zbrali v partizanske čete in se bore skupno z jugoslovanskimi partizani, katerim se je že pridružilo mnogo bolgarskih partizanov. — Poročilo iz Londona pravi, da je v Albaniji že okoli 30.000 partizanov.

Glavni stan jugoslovanske osvobodilne vojske poroča, da so albanski partizani zavzeli tri mesta v osrednji in južni Albaniji in sicer Elbasan, Korico in Berat ter so v posesti cest, ki peljejo v Jugoslavijo in na Grško. Titovo poročilo naznanja, da vodijo albanski partizani obsežno ofenzivo v sredini dežele.

Elbasan je od glavnega mesta Tirane oddaljen samo 20 m in 35 m od Drača, ki je glavno pristanišče Albanije. Pri Draču so tudi Grki leta 1940 izvajali veliko znago nad Italijani.

Nadaljne vesti na 4. strani.

RUMUNSKA ZAHTEVA VOJAŠTVO

Neko poročilo iz Istanbula naznanja, da je rumunski ministriški predsednik maršal Ion Antonescu sporočil Hitlerju, da se bo Rumunsko smatrala za svobodno, da se zavezniški pogaja za separatni mir, ako Nemčija ne pošlje več vojaštva na Rumunsko.

Antonescu je od Hitlerja zahteval odgovor, da danes, ker je Hitler dal tozadevno odločbo, ko je rdeča armada prvokrat prekorčila Dnjester in se pred padeem Odele.

Nobenega poročila ni o tem, ako je Nemčija na rumunsko zahtevo kaj odgovorila. Poročila z Balkana naznanjajo, da imajo Rumuni samo pet popolnoma oboroženih divizij, da se postavijo proti ruski ofenzivi.

Mnenje delavcev o njihovih vojnih bondih

Iz Washingtona, D. C., se javlja, da je kongresnik Harness iz Indiane, potom glasanja katerega je priredil med delavstvom zaposlenim v različnih tovarnah in drugih podjetjih, dognal kako bodo delavci razpoložili svoje vojne bonde potem, ko nastane zopet mir. Imenovani kongresnik je razposlal mnogim delavcem vprašalno pošto in jih pozval naj odgovore na vprašanje, kaj namenjajo oziroma kako bodo porabili svoje vojne bonde po vojni.

Devetdeset odstotkov delavcev je na to vprašanje odgovorilo — da bodo spremenili te bonde v denar in sicer tekom jednega tedna do dveh let po sklenitvi miru. Povprečnost te dobe znaša dobo treh mesecev po sklenitvi svetovnega miru.

IMA TRDO ŽIVLJENJE

Djuro Miljušević, star 31 let, jugoslovanski partizan je bil vjet in Nemci so ga z drugimi vred postavili v vrsto, da bi bil vstreljen. Zadel ga je 25 krogel, ena mu je šla skozi obraz, toda sedaj že skoro more zopet streljati.

Miljušević, ki je bil knez v Cordunu na Hrvatskem pred vojno, je šel s tremi drugimi generici v decembra lanskega leta na stražo, pa je bil vjet. Obema njegovima spremljevalcema se je posrečilo pobegniti, Miljušević pa je bil prijet.

Miljušević je zadel 24 krogel v prsi in pleča in leva roka mu je bila prestreljena na treh krajih. Pa še je bil živ in ko ga nek Nemec vidi, da se premika, ga je z revolverjem vstrelil v obraz.

Krogla je vstopila pri levem ušesu in je izšla pri levem očesu. Ko so Nemci odšli, se je priplazil do hiš svojih prijateljev. Prepeljan je bil v neko bolnišnico v Italiji in zdaj že more hoditi in tudi z rokami gibati.

HAILE SELASSIE IN MUSSOLINIJEVI NAČRTI GLEDE BOGATE ETIOPIJE

Glasom raznih poročil se je na polju mednarodne trgovine sedaj dognalo, da nikakor ne bo dolgo, ko bo deželni vladar Etiopije, Haile Selassie pričel odkrivati in izkoriščati vsa ona nepregledna bogastva njegove dežele, katera je prosluli Mussolini nameraval izkoristiti za svoj in svojih fašističnih podrepanikov žepa.

Nedavno je namreč dospela v Addis Ababa posebna ameriška misija tehničnih izvedencev.

Ko je Haile Selassie moral nekako pred osmimi leti ostaviti svojo deželo in jo prepustiti italijanskim fašistom, mu svetovne velesile niso zamogle ali pa hotelo pomagati — in vse, kar je dobil tedaj od teh vlasti, je bil le izraz sočustvovanja velesil. Toda, odkar so morali fašisti bežati iz Etiopije, se je vse spremenilo. Anglija je posodila Etiopiji par milijonov funtov sterlingov in Etiopija je postala članica zavezniških držav. In sedaj je prišla tja imenovana misija, katera bo imenovanemu vladarju povedala, kje je treba “kopati”, da se pride do bogastva.

Vštevši dobo njegovega preganstva, Haile Selassie je nekako štirinajst let vladal Etiopije. Njegovo prvotno ime je bilo Tafari Makonnen; on je “plemič” iz naroda Amharov in sedaj mu je 53 let. Haile Selassie je zelo energičen človek, in ko so ga Italijani prepodili iz njegove dežele, se je na meji ustavil in zakričal Italijanom, da se bodo vrnil in vladali svoji deželi in da tam ne bo niti enega Italijana. Vsa kasnejša leta, katera je preživel v Angliji, je deloval za svoj povratek v Etiopijo, in ko so Italijani morali iz Afrike bežati leta 1941, se je vrnil v svojo domovino.

Nemci utrjujejo obrežje Baltika

Nemško najvišje poveljstvo napenja vse svoje sile, da kar najmočnejše utrdi obrambne črte v Nemčiji, Franciji, na Holandskem, Danskem in v Belgiji, kajti Nemci pričakujejo zavezniški vpad vsak čas.

Stockholm poroča, da Nemci utrjujejo obrežje Baltika proti padalnim četam in armadam, ki bi prišle z morja. Zaloge za kopno in zračno armado so bile poslana v Stettin, Gdansk in Koenigsberg, kakor tudi na razne kraje dalje proti zapadu.

Iz teh priprav je razvidno, da Nemci pričakujejo, da bodo zavezniški vdarili skozi Dansko, dalje ob obali Baltika in nato naravnost v osrčje Nemčije.

Nemški letalci o izvedli mnogo izvidnih poletov nad Anglijo in oznanjevalec na vichy-skem radio Jean Paquis pravi, da je general Dwight D. Eisenhower v jugovzhodni Angliji za vpad zbral 50 divizij in 80 tisoč padalnih čet.

Po poročilih iz zasednih dežel in po nemških trditvah mora biti atlantski zid silno močan. Nemski inženirji so mojstri v gradbi utrdb in v atlantski zid so brezdvomno dajali vse svoje zmožnosti. Nemci so nekoč trdili, da so te utrbe tako močne, da morejo vsako vpadno armado zadržati ob obrežju. Sedaj pa govore o utrdbah, ki se raztezajo daleč v notranjost dežele.

To najbrž pomeni, da nemško vrhovno poveljstvo računa na to, da se bodo zavezniški sicer izkrcali, toda bodo vstavljeni ali pa celo vrženi v morje. Morje ob obali je posejano z minami in na daljavo več sto milj je obal preprežena z mrežami boveče žice. Nemci so tudi pod morjem zgradili ovire, da se ladje ne bodo mogle približati obrežju.

Na suhem se Nemci popolnoma zanašajo na utrjene stolpce, na poškodovane tanke, ki so zakopani v zemljo in samo stolpčiči mole iz tal, in na gnezda strojnice.

Ob izlivih rek in v pristaniščih so postavljeni težki topovi, nekateri tudi iz Maginotove črte, da odbijejo sovražne boje ladje in transportne parnike.

Na razdaljo več milj v notranjost dežele so postavljeni dobro skriti utrjeni stolpčiči in pokmetških hišah so postavljeni protitančni topovi. Na nekaterih krajih se raztezajo utrbe do 20 milj v notranjost in se ob obali pričenjajo s torpednimi baterijami.

Proti takim utrdbam bo mogla samo infanterija kaj napraviti. Boji v Afriki in Italiji so pokazali, da tanki proti takim utrdbam ne zmorejo ničesar, posebno če imajo utrbe močne protitančne topove. Nemci imajo med drugimi topovi posebno mnogo 88 milimetrskih topov, ki se morejo rabiti proti tankom in proti aeroplanom. Predno bodo te utrbe ob obali razbite, se bo morala infanterija z vsemi silami boriti, ne oziraje se na izgube.

Kako je razdeljeno nemško obrambno poveljstvo, ni popolnoma jasno. Uradna nemška časnikiarska agentura naznanja, da je bil feldmaršal Karl von Rundstedt imenovan za nemškega vrhovnega poveljnika na zapadu. Najbrže bo prevzel vrhovno poveljstvo na vseh strateških krajih, ki jih bo napadel sovražnik. Na več krajih zapadne Evrope so bila postavljena poveljstva, katere vodi von Rundstedt in sestavljen je bil vpadni generalni štab. Ako bi si zavezniški izbrali n. pr. Bordeaux za svoj vpad, bo von Rundstedt takoj odletel v tamnošnji glavni stan, iz katerega bo vodil obrambo.

Feldmaršal Edwin Rommel, ki je najboljši poveljnik v nemški armadi, bo poveljeval kopni armadi, katero bo vodil v protinapadnih vpadne armade. Pa tudi Rommelova armada bo pod vrhovnim poveljstvom feldmaršala von Rundstedta.

Kradel meso levom

Trije uslužbeni pariškega zverinjaka so bili obsojeni na zaporno kazen dveh mesecev, ker so si prilastili nekaj mesa, ki je bil namenjen za leve.

Meso, ki je namenjeno za živali v zverinjaku, nikakor ne more biti dobro, toda v sili hudih tudi muhe žre. Oblasti so tudi posvarile delavce po tovarnah, da naj ne kradejo mazinlega olja, da bi ga porabili v kuhinji.

Boj na severnem Atlantiku

Štiri v Ameriki zgrajene fregate, pa dodeljene angleški vojni mornarici, so v marcu v severnem Atlantiku potopile dve nemški podmornici, v boju pa je bila ena fregata potopljena.

Fregata Gore je prva zadel na podmornici. Z globinskih bombami je bila ena podmornica prisiljena priti na površje. Topovi s fregate so odstrelili na podmornici stolpčič in en top. Nemci so pričeli zapuščati podmornico, ki se je kmalu potopila. Rešenih je bilo 16 Nemcev.

Zatem so fregate Afflect, Gore, Gould in Garlies z globinskimi bombami prisilile drugo podmornico, da je prišla na površino. Fregate so naglo streljale nanjo in njen stolpčič je pričel goriti. Vržene so bile zopet globinske bombe, nastala je eksplozija in podmornica se je potopila. Rešen je bil samo en mornar.

V tej bitki je bila izgubljena fregata Gould.

Poljski kardinal zaprt

Kot pravi poročilo iz Barcelone, je poljski primas kardinal August Hlond nevarno zbolel v Fresnos kaznilnici blizu Pariza. Isto poročilo dodaja, da so Nemci zavrnili prošnjo Vatikana, da bi bil kardinal izpuščen in poslan v bolnišnico.

RUSKI BOMBNIKI NA DELU

Ruski aeroplani bombardirajo nemške prometne črte in vojaške koncentracije na osredni fronti že šesto zaporedno noč. Zadnji cilj je bil Minsk, glavno mesto Belje Rusije in dve poljski železniški križišči.

Izmenjalni parnik dospel v Barcelono

Diplomatski izmenjalni parnik Gripsholm in Gradisca sta dospela v Barcelono in sta pripeljala okoli 1600 zavezniških in nemških vojnih ujetnikov in civilistov.

Gripsholm je pripeljal 338 ranjenih nemških ujetnikov in 375 civilistov, Gradisca pa 814 angleških in 18 ameriških ranjenih vojakov ter 67 civilistov med njimi nekaj žen in otrok. Na vsakem parniku je približno 200 hudo ranjenih, ki jih morajo prenašati v nosilnicah.

Japonke v armadi

V bojih v okolici Hollandije na Novi Guineji sta bili ubiti najmanj dve Japonki v vojaški uniformi in oboroženi s puško.

Infanterijska straža je sporočila, da sta bili med Japonci, ki so bili ubiti na cesti, ki pelje od Depapre na Hollandia letališče.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonia Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakar, President; Ignaz Hada, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the Corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

KA-CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.-; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 1-1243

I AM AN AMERICAN DAY

Kaj pomeni gorenji naslov? V prestavi bi se glasilo: Jaz sem Amerikaneec — dan.

To je tedaj dan, ko se naj bi vsak ameriški državljani posebno zavedal, da je AMERIKANEC.

Ta dan naj bi imel vsak Amerikaneec pred očmi, da je državljani velike države, največje demokratične države na svetu. Mogoče so Združene države in državljani naj bodo ponosni na svojo veliko deželo.

Predsednik Združenih držav Franklin Delano Roosevelt je določil dan I AM AN AMERICAN DAY v nedeljo 21. maja. Ta dan je v počast onim državljanom, ki so tekom leta dosegli polnoletnost ali pa so si kot bivši tuji tekom leta pridobili ameriško državljanstvo.

Po predsednikovi razglasitvi I AM AN AMERICAN DAY razglasijo isti dan tudi gubernorji posameznih držav ter župani za svoja mesta in občine.

Po celi deželi tega dne pridejajo parade in druge slovesnosti ter državljani prisegajo zvestobo ameriški zastavi.

Newyorški župan Fiorello H. La Guardia je določil za letošnjo proslavo tega dneva Mall v Central Parku, kjer se navadno vrše za Newyorčane večje patriotske proslave.

Visek letošnje proslave v Central parku bo, ko bo vrhovni sodnik državnega prizivnega sodišča Irving Lehman zaprisegel več tisoč novih državljanov.

Ves program bo vodil župan La Guardia in nastopilo bo mnogo državnih uradnikov in visokih vojaških častnikov. Nastopili bodo tudi razni zvezdniki in zvezdnice in njih proizvajanja bodo razposlana po radio.

V svoji razglasitvi dneva pravi župan La Guardia med drugim:

Naša dežela je sedaj v titanski borbi proti tiranskim sovražnikom in tisoči naših novih državljanov, ramo ob ramo s svojimi takaj rojenimi brati in sestrami, prenasajajo muke in trpljenje in celo posvečajo svoja življenja za večna načela, na katerih je bila zgrajena naša dežela.

V teh težkih dneh zmešnjav in razburjenosti je posebno primerno, da se mi kot državljanji te velike republike sestane, da ponovno potrdimo svojo zvestobo do naše zastave in idealov, za katere stojimo in se ponovno zaobljubimo, da z božjo pomočjo storimo svoj delež po naši največji zmognosti, da dosežemo kanalošnje zmagov.

I AM AN AMERICAN DAY smo pričeli obhajati leta 1941, ko so se pričeli zbirati vojni oblaki in ta dan je do sedaj zrastle v najvažnejši patriotski dogodek po vseh Združenih državah in še prav posebno v New Yorku.

Pri prvi proslavi dneva I AM AN AMERICAN je bilo vdeležnih nad 500,000 ljudi, predlanskim in lani pa se je proslave vdeležilo nad en milijon ljudi.

Letos pa moramo še prav posebno obhajati ta velepomemben dan obnoviti svojo zvestobo ameriški zastavi in zvezni vladi, kajti živimo v dnevih, ko se bore naši bratje in sestre po vseh delih sveta za svobodo vseh narodov sveta.

Prihodnji tedni in meseci bodo odločilni v tej velikanski borbi, zato proslavimo I AM AN AMERICAN DAY v mislih na brate in sestre onstran morja z iskreno željo, da bo ta velika borba prinesla tako za Ameriko kot za vse one narode, ki se bore proti fašizmu—zmagov!

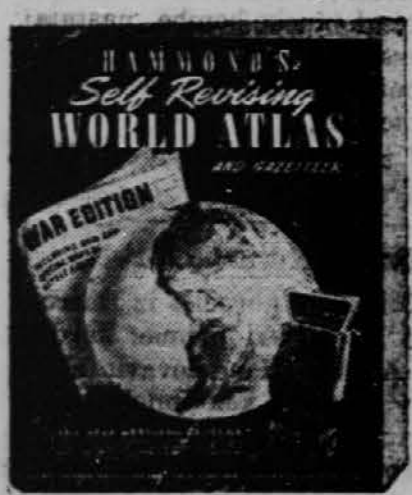
Župan La Guardia vabi, da se Newyorčani zberejo v NEDELJO, 21. MAJA na MALL v CENTRAL PARKU popoldne, da obhajajo kar najslavnejše I AM AN AMERICAN DAY.

NOVA IZDAJA
Hanimendov
SVETOVNI
ATLAS

V njemu najdete zemljevide vsuga sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

IZ PARTIZANSKEGA TISKA

Titov govor mladim častni kom Narodne osvobodilne vojske in partizanskim oddelkom.

(Govor je izšel meseca oktobra 1943 v posebni knjižici.—Pripomba ZOJSA.)

Dne 21. oktobra 1943 se je vršila svečanost razdelitve diplomov mladim častnikom Narodno osvobodilne vojske in partizanskih oddelkov Jugoslavije, ki so končali enomesečni tečaj naše častniške šole, da bi se bolj pripravili za odgovornosti polne naloge, ki stoje pred Osvobodilno vojsko.

Ob 8. zvečer je prišel tovariš Tito v čisto in razsvetljeno dvorano, spremljan od članov vrhovnega štaba. Po dvoranah se je razleglo povelje: "Bataljon, mirno! Pozdrav na desno! Pozdrav na levo!"

Častniki in vojniki so stali mirno. Na galeriji so vstali povabljeni delegati zavezniških misij in predstavniki raznih narodno osvobodilnih organizacij, da pozdravijo vrhovnega komandanta.

Komandanti častniške šole, polkovnik tovariš Branko Poljanec, je prišel k vrhovnemu poveljniku in poročal.

Tovariš Tito je sprejel poročilo, šel na oder in pozdravil prisotne: "Smrt fašizmu!"

Ivornina je odgovorila "Svo boda narodu!"

Nastala je tišina, v kateri se je čulo polglasno povelje "Bataljon na mestu voljno!"

Pred stotinalet prisotnih pred svojimi generali, častniki in vojniki, pred množico mladil, vdanih moči, pred delegati zavezniških misij in predstavniki protifašističnih organizacij, je imel vrhovni poveljnik Titov govor, namenjen tovarišem, ki so dovršili tečaj oficirske šole.

"Tovariši, vodje in poveljniki! — Čutim veliko zadovoljstvo in ponos, da morem danes in na tem mestu pozdraviti častnike absolvente naše prve šole in sicer častnike, ki so šli skozi velike in težke bitke, ki so si na bojnem polju pridobili dragocene izkušnje in si tu, v vojni šoli dobili prvo potrebno teoretsko znanje, kako bi izkustvo in znanje mogli še bolj uporabiti za dobrobit našega naroda, v borbi za končno osvobodjenje narodov Jugoslavije.

Kakor se je naša narodno osvobodilna vojska porajala iz malih, neznatnih partizanskih oddelkov in čet, tako se je zdela tudi naša vojna šola, skozi katero gredo in bodo šli najboljši sinovi našega naroda, ki so si s svojo krvjo in s svojo borbo pridobili pravico za to, da se jim eno tečaj — začetek.

To je bil en tečaj — začetek. In vaša dosedanja borba, in ta tečaj in ponovna borba in ponovna šola, vse to se pa naša zliiva v eno, vse to je ena šola, iz katere bodo izrastle novi voditelji prave narodne vojske narodni oficirji.

Imamo pred seboj še težke naloge. Sovražnik je še močan. Fašistična zver, čeprav v agoniji, nam bo še prizadela muka in groze. Ravnotako bodo sateliti in notranji sovražniki našega naroda obnem s fašistično zverjo znova počkušali preprečiti izpolnitev naših največjih idealov, ki so se rodili v tej težki in krvavi borbi. Ali to, da slavimo današnji večer kot zaključek prve šolske dobe, to da je naša vojska — skozi težke in krvave borbe — ni bila nikoli premagana, kaj šele uničena —

Ne bodo uspele, ker v mednarodnem svetu pošteno napredni sloji delavcev, kmetov in inteligence danes vedo za našo borbo, vedo, da smo doprinesli mnogo in mnogo za končno zmago nad fašistično zverjo, nad fašističnimi imperialističnimi osvajači. In ravno to, da smo si pred celim svetom pridobili glas prave ljudske vojske, ker smo oprali sraga z lica našega ljudstva in oprali sramoto, ki je zadela naš narod spomladi 1941 — vse to, vse to nam omogoča in nam nalaga dolžnost, da pred celim svetom in pred našim narodom dokažemo, da je zaupanje, ki ga uživamo danes, bilo zares zaslužno in opravičeno.

Vi kot častniki naše narodno osvobodilne vojske imate pred seboj veliko nalogo. To nalogo morate izvrševati v vsa kodnevna krvava borba, v zmagoslavni pohodih proti poslednjim fašističnim utrdbam in utrdbam njihovih kvizitinskih trabantov. To je naloga sedanjosti!

(Nadaljevanje prihodnjič.)

OBISK IZ KANADE

Iz Kanade je prišel na obisk v Cleveland, Anton Novak s sinom k svaku in svakinji. Obiskal je tudi mater in sestro v Lorain, Ohio.

Nick Gustin
Collinwood, O.

NABIRAJTE KNJIGE.

V raznih vojaških taboriških tako v Ameriki kot po drugih deželah je mnogo Slovencev, ki so prisiljeno služili v italijanski ali nemški armadi in so bili ujeti ali na italijanski ali na ruski fronti. Vsi bi radi brali slovenske knjige, povesti, romane, itd. Vojaški kurat je tu di naprosil za molitvenike, ker ujetniki žele tudi te imeti.

Kder ima tedaj kak že rabljen molitvenik, ali kako knjigo, ki jo je prebral, pa je ne potrebuje več, naj pošlje na naslov: Rev Pij Petrie, 62 St. Marks Place, New York. Knjige, četudi obrabljene, pa ne smejo biti raztrgane, temveč cele.

Mislite na te reveže, ki žive po vojaških taboriških in bi radi imeli knjige v slovenskem jeziku ter pošljite, kar imate in več ne rabite!

ZENITNA PONUDBA

Rad bi se seznanil s Slovenko srednje starosti. Katero veselji naj piše in pošlje sliko na: A. P. Box 343, Claridge, Pa.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO . . . SADJEREJSTVO . . .
POLJEDELSTVO

The Garden

ENCYCLOPEDIA

Cena knjige:
\$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI
Skoro 1400 strani —
750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE snovi novih ilustracij!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Nič visokih besed — vse je jasno, razločno, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

RAZGLEDNİK

POVOJNA BREZPOSELNOŠT?

Pododsek zvezinega senata v Washingtonu, ki se bavi z vojaškimi zadevami, je te dni dožgal na podlagi nabranih statističnih podatkov, da ni izključeno, da bode v neposrednem povojnem času pri nas kakih devetnajst milijonov brezposelnih delavcev. Vsled tega predlaga, da se že sedaj poskrbi za to, da se potem zakonodajno je polagoma spremeni podjeltja, ki sedaj izdelujejo izključno je vojne potrebščine, tako, da bodo pričela izdelovati izdelke, kateri so prebivalstvu potrebni v mirnem času. Razni senatorji, med njimi James E. Murray iz Montane, so že izdelali nekaj takih zakonskih predlogov. Nekateri člani zvezine zakonodaje tudi povdarjajo, da ekonomična bodočnost Amerike, nikakor ni tako zagotovljena, kakor bi bilo želeli.

NAJVEČJI JUNAK VSEH ČASOV IN VSEGA SVETA

Domačin Južno afriške Unije katero zemljo so si prilastili beli naseljenci.

Iz Johannesburga, Južno Afriška Unija, je prišlo poročilo, glasom katerega je neki domačin, naroda Kafrov, tekom zadnjih pet let živel v tamošnjih pragozdih, in se preživljal z divjačinno, kljub temu, da ni imel na razpolago nikakega orožja. Toda kljub temu je bil do nedavna, neomejen gospodar levov, leopardov in divjih bivolov, katere je z golemi pestmi poljajal in se preživljal z njihovim mesom. Toda kljub njegovemu junaštvu in moči so ga sedaj zaprli — ker se je preživljal z mesom divjih živali, katere so glasom lovskih zakonov, izdanih po belih lastnikih velikanske dežele, podvarstvom države — kateri vladajo beli doseljenci in njihovo potomstvo.

Njegovo junaštvo in izredna fizična moč, prišla je na dan, ko so vladini "rangerji" vladnih gozdnih rezervacij poslali vladni svoja poročila. Glasom teh poročil so ga brezpospešno zasledovali po rezervacijah, toda končno so ga vendarle ujeli v Krugerjevem narodnem parku, ki je določen za ohrano divjačine. Vjeli so ga šele potem, ko si je zvil nogo, ko je skočil raz neke visoke skale v pragozdu. Uradno poročilo o tem izrednem človeku, naznanja sledeče podrobnosti:

Pred petimi leti se je ta afriški orjak sprl s svojci, ki živijo v gorah severno od Johannesburga, nakar je svoj rod ostavil in neznano kam odšel. Ker ga ni nihče več videl, so ga njegovi rojaki kmalo pozabili, toda vladini gozdarji so kmalu potem v imenovanem narodnem parku večkrat opazili domačina, ki je pa vedno bipoma in neznano kam zginil. Gozdarji pripovedujejo, da je tekel hitreje, kakor srna, in da je bil močnejši od treh moških. Njegove sledi v gozdu, so vedno zgrabili.

Istocasno so pa gozdarji šestkrat po noči slišali rujovanje umirajočih bivolov in tudi rujovanje umirajočih in smrtno poškodovanih levov — in sicer v neposredni bližini svojih taborov. Ko so potem nasledujočega dne vso okolico preiskali, niso nikdar našli kake mrtve živali omenjenih vrst. Dolgo in skrbno preiskovanje vse okolice jih je končno dovedlo v neko votlino, katere tla so bila polna skrbno obranih kosti najdivjejših in krvoločnih živali. — toda prebivalca te votline niso našli onega dne, temveč šele kasneje.

Pri sodišču je velikanski orjak priznal vse, kar so mu rangerji očitali. Pri tem je ponosno povedal, da je levovo meso njegova najbolj priljubljena prehrana. Sodišče ga je obsodilo v ječo z pristavkom, da ga bodo morali tudi vladni zdravniki preiskati.

So li južno-afriški domačini omenjeni v "atlantskem čarterju", poročilo iz Johannesburga ne omenja.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljani.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v 11. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Združenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

in se dobi pri:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St.
New York 11, N. Y.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisov brez podpisov in oznak ni priložljivo. Dopis na četrtično številko naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo zjutraj.

Dopisi se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se s njimi naši rojaki lahko rečejo med seboj pogovarjajo.

PRIJATELJICA HELENA

Piše Frank R. Vavpotič

Nekateri pravijo, da izbira prijatelje. Srečni so tisti, kateri tako trdijo, imeti jih morajo kakor krompirja v košu, da lahko izbirajo po svoji volji. Je pač odvisno, kakše prijatelje izbirajo in zakaj jih izbirajo.

Tudi jaz sem si vedno želel prijatelja, ali boljše rečeno tovariša, kateremu človek, v raznih življenjskih neprilikah katere človeka kaj rade obiskujejo, posebno kadar čuti, da se mu godi krivica, da duška svoji duševni tesnobi z odkriti izpovedjo svojemu prijatelju.

Izpovedati moram tukaj, da imel od sedaj jako slabe izkušnje v prijateljstvu. Imel sem jih, katerih sem komaj dnel na pol zdravo kožo. In imel sem jih, kateri so iz tega hoteli kovati osebni dobiček, in me kot manj vredni živi stvar pritisnili med peto in zemljo.

Šel sem skoraj predaleč. Saj take pritožbe skoraj spadajo že v privatnost, in še posebno, ker delam s takimi izjavami krivico tistim prijateljem, kateri nikoli ne nosijo prijateljstva na jeziku, pač pa molče poskušajo s svoje simpatije in družabnostjo ublažiti nesrečo drugega.

Med takimi prijatelji sem imel tudi dolgoletno znanco Heleno, gospo ugledne Frank Giovanellove družine v Ridgewood, L. I.

Poznala sva se že preko četrtr stoletja, rad sem prišel z njo v pogovor. Rad sem se znašel v njeni družbi, saj ako sem bil že tako potr, je bila ona, kakor bi brala iz obraza težkoče drugega, prva, ki je s svojim simpatičnim nasmehom in močnim humorjem znala vtolčiti in oblažiti duševne muke drugega.

Imel sem trenotek v življenju, ko so moje oči v negotovosti tavale po človeku, na katerem bi našel simpatični obraz. Zdelo se mi je pa, vidim in slišim samo norčavo roganje okoli sebe. Pristopila je Helena, ki mi pravi: "Ali si sam? No pa saj vem, da si, prisedi v našo družbo in bodi vesel." Pripravila mi je sedež iz vaze na mizi je pa ščipnila sveže cvetje in ga mi zataknila v gumbično.

Kaj rad bi se odzval povabilu, kadar me je povabila v goste na njen lepi dom. Ni mi zamerila, ako je moja radovednost ob taki priliki blabila po kuhinji, ali pa po lepem vrtničku za hišo, kjer je vedno odtrgala roženkavov list in rdeč nagelj s pripombo: "Na, tukaj imaš pušelje, pa pozabi na drugo. Danes si pri nas, pa bodi tak kakor te poznam."

Taka je bila Helena. Ved-

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinjšega izdelka. "KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50 "KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1. Naročite pri: SLOVENIC PUBL. CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

no je znala s svojo simpatično osebnostjo in gostoljubnostjo spraviti človeka v še tako velikih duševnih težkočah v razpoloženje. In kakor danes vem, ko je polagala največjo pažnjo in skrb drugim, sama je živel v prikriti skrbi za svoje zdravje.

Ko sva pred več leti na neki "Slovanovi" prireditvi kramljala med seboj, sva se med pogovorom tudi spomnila veliko naših Slovencev, kateri so morali radi različnih boleznih v prezgodnji grob in ob tej priliki mi pripomni: "Veš, leta so leta; izpodrinila so mlado in nam prinašajo vsakovrstnih bolezni, in Bog ve, kako bo še z nama! Obljubi mi, da me pokropiš, ako se mi kaj pripeti, in tudi jaz tebi obljubim, saj 'Tončko sva se tudi tako dogovorila."

Komaj je pa mimolopar dobrih let od tega pogovora, že dobim žalostno poročilo, da je Helena bolna. In ko sem jo v boleznih obiskal na njenem domu, se mi ni zdelo, da bi bila bolezen tako resna, mislil sem da je le prehodna motnja tistih let ki izpodbijajo mladost.

Je pa že tako, da po dobrih najraje pada n-odopolni bič. Na veliko žalost sem zvedel, da se je Helena bolezen poslabšala in da se leči v bolnišnici. Vedno sem v goreči želji pričakoval, da ozdravi, in da se zopet snideva na kaki slovenski prireditvi, katere je ona, kot zavedna in napredna Slovenka v tako polni meri pedpirala.

Nisem si mogel misliti, da bi bila usoda tako kruta, da bi Heleni dala kaj drugega, kakor da vala lastni dom, katerega je s svojim možem Frankom zgradila v tako čistih zakonskih mejah in da gleda, kakor marljivi kmetič po trudopolnem delu na dozorelo pšenično polje, nad vse lepo vzgojeni in naobraženi hčerki Frances in Heleno.

Saj bi ne bilo več kakor pravično, da je dano človeku, kateri v življenju doprinaša stvarstvu in Bogu vsaj to, da ima ob zatonu svojega življenja priliko gledati v sad življenjskega truda. V spominu mi bo ostal trenutek dneva, ko se prijatelj neopaženo pojavi ob moji strani ter mi pravi: "Prihajam iz kroga Heleninih prijateljev — pripravi se, da jo greva pogledati!"

"Pa kaj je s Heleno?" ga vprašam. "Ti ne povem, ker se mi zdi, do bo preveč za tebe," mi odvrne.

V teh par besedah mi je povedal vse. Začutil sem duševno bolečino, katere je v primeri zama v izgubi dragih starišev. Začutil sem veliko izgubo prijateljstva in povečano osamljenost.

Šel sem za prijateljem, vodil me je iz ene mračne ulice v drugo, dokler se ne vstavi pred vrati, pred katerimi se je gnala velika na pol molčeča gruča ljudi, pokaže mi s prstom na odprta vrata ter mi pravi: "Tukaj notri je!"

Prerijem se skozi vhod, ker tudi tukaj je bila gnječa. Pot si borim skozi množico molčečih, skoraj preplašenih ljudi, ki so tesno stali skupaj, kakor duhovi v staji, in da tudi oni čakajo poslednje sodbe. Zdelo se mi je, kakor da sem v hudih sanjah, da bežim nekam, kamor pa ne morem.

Le s težavo se prerijem do prostora, kjer je obsevala svet-

loba voščenih sveč, kjer je mrki odsev dušice večje luči obseval razpelo Križanega.

Tukaj sem našel Heleno ležečo na svilenem podglavju, s prekrizanimi rokami, in na prsih pa šopek rdečih nageljnov.

Ni me pozdravila z običajnim nasmehom, ni se ozrla name — njene oči so bile zaprte na zmračnem obrazu.

Pogled na njo me je opomnil na ničevnost človeka, izprevidel sem, da se je blaga duša Helene preselila v večnost in da to, kar je pred mojimi očmi, so le njeni ostanke.

S kratko molitvijo sem se poslovil za vedno od nje. Med množico prijateljev sem si moral boriti povratno pot, da dam prostora pevskim zborom, da ji zapojejo priljubljeno pesem v slovo, in drugim, ki so brez presledka prihajali.

Na povratku ugledam žensko postavo, stala je ob steni kakor vitka jelka, brez krivica brez najmanjšega glasu, imela je vedno oči vprte na mrtvaški oder, po obrazu so ji pa tekle neprenehoma solze v potoku. To je bila hčerka Heleno, kateri je misel na izgubo drage matere trgala mlado dušo.

Poleg nje je stal strič oče, oziroma soprog pokojnice, Frank Vprašal sem ga po vzroku prezgodnje smrti njegove žene, v ilitečih besedah mi je povedal, da zadnji čas se je počutila že jako dobro, kar jo je pa nenadoma 7. maja zadela srčna kap.

Mogoče da je že moralo tako biti. Mogoče je pa tudi, da je tudi tako bolj prav, saj ne vemo, kaj še nas ostale vse čaka.

Zato izrekam tukaj celi Fr. Giovanellovi družini, sorodnikom in prijateljem pokojnice moje iskreno sožalje.

Tvoji duši pa, draga Helena, večni pokoj v večnosti. Obdržal Te bom v spominu, kakor sem Te poznal. Poiskal bom Tvojo gomilo, katero bom posadil z roženkavom in rdečimi nageljni.

I AM AN AMERICAN DAY

Dne 21. maja bomo v St. Louis, Mo. proslavili "I am an American Day" katerega je proklamiral predsednik Roosevelt.

Proslava bode v Beaumont High School, to je ravno tam, kot je bila lani. Program je bogat in pester, sodeluje 28 narodnosti, med njimi tudi Jugoslovani.

Pridite vsi! Pokažimo, da se zavedamo važnosti državljanstva, katerega smo si izbrali.

Pridite vsi! Theresa Speck. St. Louis, Mo.

ODŠEL K VOJAKOM

Danes je odšel k vojakom in sicer k mornarici Mr. Charles Suhar, sin dobro znane rojakinje Mrs. Mary Suhar iz Bronx N. Y. Mrs. Suhar ima enega sina v službi Strica Sama, ki je dosegel že visoki čin majorja, za kar mu gre vsa čast. Bila sta oha moja dobra prijatelja, posebno Charles. Na tem mestu jima želim, da bi bila srečna, kjerkoli se bosta nahajala, ter srečen, skorajšen in zmagovit povratek k svojem. Mrs. Suhar pa želim, da naj ne žaluje preveč za svojim krepkim sinom, marveč naj bo ponosna, da ima sinove, ki se bojnejejo za pravico človečanstva in naj pomni, da njeno mesto zavzema na tisočih in tisoče mater, skoraj po celem svetu. A. F. Svet.

PRIPREDITEV SLOVENSKE ŠOLE V NEW YORKU

Tukajšnja Slovenska šola, ki je pod pokroviteljstvom Združenih slovenskih društev v New Yorku, bo podala v nedeljo 28. maja svojo drugo zaključno solsko prireditev, katere se bo vršila v Slovenskem domu na 253 Irving Avenue v Brooklynu. Začetek bo točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina je prostovoljna.

S to prireditvijo zaključujemo torej že drugo leto naše šole in vsi oni učenci in učenke, ki so ostali šoli zvesti ter prihajajo redno k pouku, se pripravljajo, da podajo prav lušten spored, kateri bo vsakega posetnika ad posetnico naše prireditve povedel nazaj v solne dneve mladosti, ko nam je bil gozdlič za vasjo tako mil in prijeten kraj in smo se tako radi podajali ob nedeljskih popoldnevih na srehode proti zelenemu gozdu kjer smo nabirali cvetje in jagode in uživali kras pomladi in poljetja.

Solarji bodo podali pomladno sliko "V zeleni gozd", katere je sestavljena iz pesni Otona Zupančiča in drugih in v katero je vpleteno petje vaških deklet, petje mladeži in petje že dobro izurjene pevke Josephine Peshel, katere bo tekot igrokaza zapela tri pesmi. Dekleta bodo imela narodne noše, če mogoče vse, torej bo slika kar mična.

Poleg igrokaza bodeta nastopili tudi Josephine Svet in Helen Medved in sicer bo Josephine zapela pesem "Kaj ne bila bi vesela," Helen pa "Zaspanska". Na koncu programa nam bo najmlajša učenka Betka Medved predstavila, oziroma prišla na oder slovensko punčko v narodni noši. Kdor bo srečen, bo to ljubko stvarco odnesel s seboj domov.

VSESLOVANSKA KONFERENCA V NEW YORKU

Vsem našim društvom in skupinam v tem mestu in okolici je bil razposlan poziv na Tretjo letno konferenco Vseslovanskega kongresa v New Yorku, katere se ima vršiti v nedeljo 4. junija, v Češki narodni dvorani, 321 East 71st St. New York, N. Y. Začetek konference bo ob 10. uri popoldne.

Vsem našim skupinam se priporoča, da pošljejo delegate in delegatince na to konferenco, posebno delegatince, ker je zelo važno, da bomo imeli tudi slovensko žensko reprezentacijo na konferenci. Naša društva naj se potrudijo, da bodo zastopana z lepim številom delegatov. Lansko leto nas je bilo precej in upati je, da tudi letos ne bomo pri zadnjih.

Tudi na Vseslovanski dan, katerega bomo obhajali dne 18. julija 1944, ne smemo pozabiti ker je važno, da pokažemo našo slovansko vzajemnost in voljo do skupnega dela za izvojevanje poštenega in pravičnega miru, ki bo v korist nam tujak v Ameriki in trpečemu narodu v domovini.

"American Slav Unity Festival" se bo vršil v Central Opera House, 205 East 67th St. New York. Program bo bogat in se bo pričel ob 7:30 uri zvečer. Vstopnina je 75 centov.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

pridno že sedaj vežba. Nadaljebo vsestransko najbolje preskrbljeno kar se tiče raznih najokusnejših jestvin ter razne izborne kapljice. Za plesbo igrala izvrstna godba.

Torej dragi rojaki in rojakinje od blizu in daleč, pridite na ta piknik 11. junija 1944 v obilnem številu, da se bomo skupaj pozabavali zunaj v prosti naravi. Taki skupni sestanki in zabave so sedaj v teh težkih časih še bolj potrebne kakor v normalnih mirnih časih, iz dejstva ker sedaj potrebujemo več duševnega razvedila, kateri nam pomagata da lažje prenašamo razne težkoče

teh kritičnih časov. Vrhu tega pa pomislimo, da je sedaj tem bolj potrebno, da se skupaj shajamo in združujemo tudi radi tega, ki se nahajamo v svobodni državi in nam je to mogoče poljubno storiti, medtem ko če pomislimo na naše reveže v stari domovini, tega ne morejo storiti ker se nahajajo pet krnto peto najhujšega sovražnika vsega Slovanstva.

Kličem vam torej skupaj na veselo svidenje na "Slovanovem" pikniku. Pridite "rain or shine!" Pozdrav!

A. F. Svet.

45-LETNO PREISKUŠNJO IMA AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA :: AMERICAN FRATERNAL UNION :: ELY, MINNESOTA KI IMA 25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE DOLARJEV PREMOŽENJA Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti boleznim, nesrečam in smrti. Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA THE INCREDIBLE TITO Man of the Hour V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja Howard Fast-a Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej. "Najbolj razburljiva povest v 27 letih!" Stane 25c v uradu — 30c po pošti. Ker je zloga teh knjizic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtiku gotovino oz. znanke (Združenih držav). — Naročite lahko pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Obiščite Slovenske Prireditve! VASA NAVZOČNOST PRIPOMORE NE SAMO K FINANČNEMU, PAČ PA TUDI K DRUGIM ZABNEMU USPEHU. DRUŠTVA POTREBU JEJO SODELOVANJA NE SAMO SVOJIH ČLANOV, TEMVEČ SPLOŠNE SLOVENSKE JAVNOSTI.

PROKLETA
Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

Trije moške skočijo z voza ter na povelje vodja, katerega mu je bilo ime Croquefer, položijo Lucilo z otrokom vred na voz k ženskam, ki koj oha ponesrečena povijajo in nekoliko ogreje.

Lucila je še živeła; menili so pa vsi, da ji zadnji vzdih plava že na ušnih. Pridno drgnjenje in par kapljic žganja je pomagala, da je prišla malo k sebi pa ostala je kakor slepa in gluha. Zdelo se ji, da ji je telo ohromelo, le nato se je še gitalo. Mali Leon ki se je bil nekoliko pogrel, je zaspal med tacemi kosmatinastega ovčarskega psa, ki je dečku z ginljivo stavevničastjo izal obraz in ročice.

Dva moža iz družbe sta morala menjaje se korakati pred vozom da sta poganjala konja. Mladenič in pavliha sta bila sedaj tega prosta; prvi stopi v prvi voz. Pavliha, kot manjši umetnik, se je pa moral zadovoljiti z dekoracijskim vozom, kjer se vgnjezdil med šotonskim platnom, viteškimi dvoranami, brastovinih grabi in mudi latami odra.

Bil je mehkočuten človek in mislil je še nekaj časa na žalostno no. Pri tem se se spomni usnjene torbice, ki jo je snel mladi ženi, ne da bi ga opazil ltovariš. Resnično, ta je ležala v njem. Ni bilo ravno zelo polna, pa vendar precej težka. Potrese jo. Padovednost se mu vzbudi. Torbica je bila zaprta, pa na ključavnici je visel ključek.

Za trenotek se obotavlja, potem jo odpre. Nekaj mu je pravilo, da ne dela prav. Pa radovednost ubogega vlačugarja je večja od njegovega čustva za taktost. Ker je bila velika tema, potiplje z roke v torbico in začuti denarne stebričke.

"Saj sem si mislil!" zamrmra tresoč se. Zdajci vzame stebriček ter ga potehta na roki. "Tožak je," misli si. "To mora biti zlato!" In prečteval je stebričke ter meril njihov dolgot. Ni več dihal, hropel je. Navzlic mrazu se pokazuje debele potne kaplje na njegovem čelu. Mrzlica ga je stresla. Trenutek se ne gane, tiščoč odprto torbico na svojo prsi. "Zlato!" zamrmra. "Kup zlata, premoženje!" In zopet izpreleti drhtenje njegovo telo.

"Živ krst ni videl, da zem ženi torbico snel z ramen. Otrrok je premajhen, da bi o tem kaj vedel. Če žena umre, kdo bo kdaj izvedel — Zlato je moje!"

Po kratkem odmoru nadaljuje: "In otrok? Denar njegove matere je pravzaprav njegov, in jaz ga okradem! Otroka okrašt! Sem li postal malo pridnež? Ropar? Jerome Goš ropar! To pa ne, kdor to trdi, ta je lažnik! Ne, nisem ropar! Pa, da vidimo, kako stoji reči. Hočem li torbico izročiti patronu? Poznam tega tiča! Če žena umre, obdrži si on vse, in ubogi otrok ne bo videl nikoli vinarja! Patron otroka obdrži pri sebi, prečpel ga bo, kakor druge, "natezal" za najdeni denar, ter kaj postane otrok? Glumač, poskakač! Iz te moke ne bo kruha! Croquefer ne bo imel nikoli denarja, — jaz ga obdržim! Če žena ozdravi, dam ji ga nazaj; in če umre —"

Tu je stal ubogi Pavliha pred zapletkom. Nazadnje pa se povoljno reši iz te tragedije. Zapre zopet torbico, odreže ključ od nje ter si ga vtakne v žep. Zmerom v temi tipajoč, odpre malo skrinjo — svojo — ki se je v njej nahajalo nekaj enaj. Le te bi imele predstavljati "perilo" poleg katerega se je nahajalo še prognate pavlihovo glumaško oblačilo.

Skrinja je bila majhna, a il pri vsem tem polprazna. Hranila je vso imovino mojstra Jeroma Goša. Pod glumaško svojo obleko položil torbico ter skrinjo zopet zapre. Potem se zavije med gozde od platna, zavije se v viteško dvorano ter zaspi.

Ko se zbudi, je že svetel dan. Zapeljejo proti Grayu. Pred gostilno se ustavijo. Dočim so konje odprezali, pri bliža se Jerome Goš ženski izbi patronovi ter povpraša po najdeni mladi ženi.

"Ni še mrtva, pa ne bo dolgo trajalo," mu odvrnejo. Ima odprte oči in diše, pa ne premakne udov ter niti ne zine. "Ail ji najamejo sobo?"

"Da, patron bi jo pa moral obdržati, ker je prav čedna — bila bi za prvo ljubnico; pa rešiti je ni več možno, večera ne uka."

Pavliha komaj zatar vzdih, ki se mu je hotel prikristi iz globine sres. "In mali deček?" povpraša.

"A, tisti je pa že zopet vesel. Zdaj čaka, da se ma mti prebudi, misli, da le spi. Njega obdrži patron. Gibčen je; postal bode mož oči kavčuka, ki ovije svoje noge okoli vrata!"

Lepa prihodnost! — si misli Goš. Croquefer pride v tem trenutku blizu. Imel je prehlajen, hripav glas.

"Pred vsem budi stvari enkrat konec," reče. "Nočem da žena umre pri meni. Dva od vas jo morata takoj odnesti v bolnišnico; nosilo dobite tu nasproti v kasarni. Medtem grem k županu ter naznanim tam naše igre v višji dramatični zoli. Če pojde stvar dobro, potem vam dam v prekrasnem tem hotelu velik obed z vinom in črno kavo. — Pa hudiča, ravno sem mislil, kaj počnemo z malim otrokom? Če mu od vzamemo mater, bode kričal. Moramo ga odvesti. Ti pavliha, ti si otroški prijatelj. Vzemij otroka ter obhodi z njim mesto, v tem odnesejo mater (In če bi hotel jokati, kupiš mu za ta krajcar kolač, s katerim mu zamašiš usta. To je moj ukaz! In zdaj naprej vsi! Veliki boben spredaj!"

Otroka so odtrgali od matere navzlic temu, da se je tako branil. Izročijo ga na to Pavlihi, ki ga vzame s trepetajočim srcem v naročje, poljubi ga na obe lici ter se oddalji z njim.

Trenutek pozneje odnesejo nezavestno Lucilo v bolnišnico, kjer jo takoj sprejmejo. Glumači izrečejo po pravici, da jim mlada žena ni znana, da so jo našli ponesrečen na deželni cesti ter jo s seboj vzeli. Če se ne zgodi čudež je neopretnos izgubljena.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta
3935 W 26th St. Chicago 23 Ill.

RAČUN ZA MESEC APRIL 1944
Bilanca v banki 31. marca 1944 \$19,872.63
Ročna blagajna 14.37
\$19,887.00

Table with columns for location and amount. Includes entries for Detroit, Mich., Ely, Minn., West Newton, Pa., etc.

Dohodki za april \$ 887.36
\$20,774.36

Table with columns for item and amount. Includes entries for Najemna urada, Naročnina, Tiskovine, Razsvetljava, etc.

Skupni izdatki \$ 2,274.61
Bilanca v banki 30. aprila 18,494.11
Ročna blagajna 5.64
\$20,774.36

JOSEPH ZALAR, blagajnik M. G. KUHEEL, izvr. tajnik

Jugoslovanska fronta

PARTIZANI SE BORE V AVSTRILJI

Glavni stan maršala Tita naznanja, da je v teku uspešna partizanska ofenziva na Štajerskem v Avstriji, kjer je bila ena nemška postojanka uničena s težkimi izgubami za sovražnika.

Titov glavni stan tudi poroča, da Nemci zbirajo svoje čete v zapadni Bosni, kjer so v teku boji na mnogih krajih. V tem predelu so partizani uničili vlak z nemškim vojaštvom.

V vzhodni Bosni so se četniki generala Mihajloviča, kot pripovedujejo ujetniki, združili z nemškimi in bolgarskimi vojakmi v boju proti partizanom. Četniki so vse orožje in zaloge dobili od Nemcev.

Italjanski ujetniki vjeli nemškega letalca

Dva italjanska vojna ujetnika, ki delata na neki farmi v zapadni Angliji, sta vjela nemškega letalca, čegar aeroplan je padel na tla v njihovi bližini. En ujetnik je v pondeljek našel izmučenega letalca na kupu repe. Z drugim ujetnikom sta ga prenesla v kmetovo hišo.

Podprite napad! — Kupujte bonde Vojnega posojila.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

- List of book titles and authors: 1. Domače živali, 2. Kreutzerjeva sonata, 3. Andrej Ternovec, 4. Preganjanje indijanskih misijonarjev, 5. Pravljičice, 6. Dedeček je pravil, 7. Frank Baron Trenk, 8. Pravljičice in pripovedke za mladino, 9. Sunečki invalid, 10. Vojnimir ali poganstvo in krat, 11. Pariški zlatar, 12. Mladim srcem, 13. Student naj bo, 14. Balade in romance, 15. Zbrani spisi za mladino, 16. Andersonove pripovedke za mladino, 17. Duhovni boj, 18. Denar, 19. Praški Judek, 20. Sveti Just, 21. Tončkove sanje na Miklavžev večer.

Podpijrite vpadi!

PISMO SLOVENSKEGA MORNARJA

Dragi prijatelj:—

Pismo, kakor tudi časnike sem sprejel, za kar Ti najlepša hvala. eM prav veseli, da lepo pšete o naših revčih, kateri se doma bojujejo za življenje ali pa smrt. Tudi jaz kaj rad pomagah za takšne reči, kjer le morem. Zadnjič ko smo bili v Montrealu, je nabrala naša ladja 1100 dolarjev za naše severne brate, a sedaj ko smo bili v Angliji, zbrali smo pa 210 funtov šterlingov za našo osvobodilno vojsko, in če srečno pridemo spet tja, bomo spet nekaj dali. To je vse, kar mi moremo delati in od tega, kar dobimo, pomagati, ker v resnici potrebujemo, ker so se krmili z razno travo in listjem. No, na spomlad in po letu je dovolj tega, ali ni pa tega, kadar je bela odeja. No, upam, da to leto bo malo bolj-ši čas za nje.

Govori se nekaj, da bodo dobili dve ladji, katere boste peljale pomoč za partizane iz Amerike. No, če bi to zares bilo, bi jaz od srca rad šel na te ladje brezplačno; pa ne samo jaz, pač pa tudi dosti drugih bi šlo. No, kakor se ve, to ni še gotovo, in zato moram kar tukaj ostati.

Če pa drugo potovanje pridem v Ameriko, bom mogoče ostal tam za nekaj časa, ker zelo rabim počitka. Hotel sem ostati v Bizerti, ali kaj hočem tam, ko so ti hudičevi Nemci vse pobrali, kar je nekaj vrednega. Ljudje imajo hrane malo, da se preživijo. Vidiš velegospodje, kateri so prej imeli po deset oblek, sedaj imajo le eno in še ta je slaba. V Ameriki je včasih bil "hold up" za denar, tam se pa zgodi, da je to za obleko. Tam jim ni za denar, temveč samo za obleko. Še celo medene kljuke iz vrat so pobrali in plačali s svojim nič vrednim papirjem. Tako je povsod, kamor oni pridejo red delati. Tam je tako, a kaj pa mora biti pri nas? Tukaj niso dali nobenega odgovora in so jih morali sprejeti, pa so jih tako lepo nabrisali pri nas jih pa nočejo in zato se še bolj maščujejo. Rad bi videl, da bi bilo že enkrat konec.

Nisem vem, če si dobil, ko sem ti pisal, da je moj brat bil v taborišču v Padovi. Prišel je tja, kakor mnogi drugi, potom naših sramotnih izdajalcev.

kateri so jih obtožili, da se pripravljajo da vdarijo na Lahe. Pomisli, in še se dobijo ljudje po svetu, kateri zagovarjajo takšne ljudi. Jaz jih ne morem in najrajši bi jih pomagal na vislice postavljati, ker drugega ne zaslužijo. Brat se je bojeval celo leto po pravici, kakor tudi mnogi drugi Primorci, na Koroškem, in sedaj je revež hotel, da naredi isto za Koroško, Štajersko, Primorsko in sploh za celo Jugoslavijo, pa so ga domači izdajalci pognali v tujino. Upam, da bo tudi to enkrat po pravici plačano.

Upam, da vi veste za Vidmarjev govor, kateri je izšel 31. marca v Narodnem Glasniku. No, jaz sem ga imel že lansko leto v oktobru, kakor tudi celji oni proces, kateri je bil, ko so sodili plavo in belo gardo. Tako je in tako se bo zgodilo vsakemu, kateri dela proti samemu sebi. Slišal sem v Afriki, da cenijo naše pripadstvo za okrog štiri milijone in pol manj od leta 1941. Od teh največji odstotek so prepeli Slovenci in kljub temu se ne vdajo.

Najlepše pozdrave!

Dr. France Veber

DELA VCEV POTREBUJEJO

United Yugoslav Relief Fund potom časopisja naznanja, da potrebuje po celi Ameriki žensk, ki bi šivale obkeke za otroke, pletle svetle, čepice, obuvala, jopice itd.

Katera ima kaj prostega časa v New Yorku in okolici, bi mogla delati v prostorih Rečeta, 11 West 57th St., vsak dan od 2. do 5. popoldne v torek in sredo, pa od 7. do 10. zvečer.

Katera bi hotela delati doma, bodisi v New Yorku ali kjerkoli v Ameriki, bi iz urada dobila potrebno.

Kdor bi hotel kaj pomagati, naj se zgleda ali pa piše na naslov: Miss Mary Vidosić, 11 West 57th St., New York, N.Y. ali pa naj telefonira Plaza 3-7291.

Mary Vidosić, tajnica odbora za pomoč Jugoslaviji

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomožnemu Združenju, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK
Knjižnica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan (v slovenščini) Cena 50 centov
Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

POUČNI SPISI

Pohorske poti
Spisal Janko Glaser
Cena 50c

Angleško Slovensko Berilo
(F. J. Kern) — Vesnana knjiga
Cena \$2.—

Brezposelnost
Spisal Frau Erjavec
Cena 50c

Problemi sodobne filozofije
Spisal Dr. France Veber
Cena 50c

Mlekarstvo
Spisal Anton Perc s slikami, 168 strani. — Knjiga za mlakarje in farmerje v splošnem
Cena 50c

Obrotno knjigovodstvo
258 strani, ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stvarno, umetno in strojno knjigovodstvo ter kolektivizacijo
Cena \$1.—

Knjigarna Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th St., New York 11

ZIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2
KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

IGRE

28 Magda
(Igra) — Alojzij Remec

29 Peterčkove poslednje sanje
(Igra) — Pavel Golin

30 Potopljeni zvon
(Igra) — Gerhart Hauptmann

31 Revizor
(Igra) — Nikolaj Vasiljevič

32 Spodobni ljudje
(Igra) — L. Lipovec

33 Črne maske
(Igra) — L. Andrejev

34 Antingone
(Igra) Poslovenil C. Golar

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

36 Sveti Just
(Igra) — Spisal dr. F. Petronio

38 Tončkove sanje na Miklavžev večer
(Igra) — J. Erbeničnik F. Rojc

Ker je saloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu pripravljeno omejititi več šbirk, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.